

ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ

Постановка проблеми. Сьогодні ми живемо в непростий час, який вимагає мобільності, здатності до навчання та змін, креативного підходу до здійснення своїх професійних обов'язків, оволодіння сучасними комп'ютерними технологіями, які дають змогу підвищити та вдосконалити ефективність освітнього процесу. На жаль, дистанційна освіта не відповідає суспільним вимогам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичну базу науки дистанційного навчання розробляли вітчизняні вчені В. Гриценко, В. Кухаренко, В. Олійник, В. Рибалко, Н. Сиротенко, П. Стефаненко та ін. Окремі аспекти проблеми щодо змісту й організації навчання з віддаленим доступом висвітлено в працях К. Власенка, В. Гура, В. Толочка, Н. Самолук, М. Швеця та ін. Незважаючи на кількість досліджень, сучасна дистанційна освіта в Україні не розкриває всіх можливостей використання принципово нових форм і методів навчання і потребує постійного дослідження.

Мета дослідження полягає в дослідженні особливостей використання дистанційної форми навчання в освітньому процесі та виявленні основних переваг та недоліків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Історично дистанційне навчання виникло у 1840 році, коли Ісаак Пітман запропонував навчання через поштовий зв'язок для студентів Англії [1]. Інтенсивний розвиток дистанційної освіти в Європі й Америці розпочався у 70-ті роки. В Україні дистанційна форма освіти запроваджується з 2000 року і регулюється Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні і Положенням про дистанційну освіту МОН України, яке було затверджено Наказом № 40 Міністерства освіти і науки України від 21.01.2004 р. [2]. Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [3].

Головною метою створення системи дистанційної освіти є забезпечення загальнонаціонального доступу до освітніх ресурсів шляхом використання сучасних інформаційних технологій та телекомунікаційних мереж і створення умов для реалізації громадянами своїх прав на освіту. Варто зазначити, що дистанційне навчання в сучасному світі здійснюється за допомогою різноманітних технологій, які відрізняються за: формою подання навчальних

матеріалів; наявністю посередника в системі навчання або за централізованою формою навчання; за ступенем використання телекомунікацій і персональних комп'ютерів; за технологією організації контролю освітнього процесу; за ступенем впровадження в технології навчання звичайних методів ведення освітнього процесу [4].

Найчастіше для підтримки дистанційної освіти використовуються технології трьох видів: кейс-технологій, телевізійно-супутникових та мережових [4]. Коротко дамо характеристику основним технологіям дистанційної освіти:

➤ *Кейс-технології* – навчання на основі паперових і аудіоносіїв. За цією технологією до початку занять формуються пакети (кейси) з окремих тем (текстові, аудіовізуальні, мультимедійні матеріали) та розсилаються для самостійного вивчення здобувачам знань з організацією регулярних консультацій. Перевагою такої форми навчання є можливість урахування індивідуальних темпів навчання здобувачів, насичений і швидкий зворотній зв'язок.

➤ *Телевізійно-супутникова технологія* заснована на використанні телевізійних лекцій і передбачає трансляцію лекцій чи семінарів одночасно в декількох аудиторіях. Це найдорожча з технологій, і тому вона поки що мало використовується.

➤ *Мережеві технології* – інтернет-технологія і технології, що використовують можливості локальних і глобальних обчислювальних мереж. Інтернет використовується для забезпечення здобувачів освіти навчально-методичним матеріалом, а також для інтерактивної взаємодії між педагогом та здобувачем освіти.

Ефективність застосування дистанційних технологій в освіті значною мірою залежить і від рівня підготовки педагогів до реалізації дистанційного навчання, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення, а також від готовності здобувачів навчатися в умовах дистанційної освіти. Назвемо переваги та недоліки, які притаманні дистанційному навчанню: (див. Рис. 1).

На сьогоднішній день інформаційні технології є невід'ємною частиною нашого життя. Їх основу становить програмне забезпечення, яке проникло в усі сфери людського життя. З огляду на цілу низку соціальних та економічних аспектів впровадження повноцінного дистанційного навчання в Україні гальмується багатьма чинниками, а саме:

- недосконалою, а то й відсутньою нормативно-правовою і організаційно-методичною базою забезпечення (відсутність нормативних документів з боку держави, а також цільової державної програми з розвитку дистанційної освіти; відсутність методичних засад застосування дистанційних технологій у відповідності до напрямів підготовки та спеціалізацій; низький захист авторського права на електронні навчальні видання; відсутність норм часу на розробку електронних медійних навчальних видань) [2];

- недостатньою кваліфікацією педагогів та проблемами щодо їхньої підготовки й перепідготовки (консерватизм, психологічний бар'єр; інертність до нововведень; низький мотиваційний рівень до розробки дистанційних курсів та роботи за дистанційними технологіями);
- недостатнім покриттям віддалених районів Інтернет-мережею;
- незадовільним технічним забезпеченням осіб, які навчаються чи навчають;
- наявністю психологічних проблем педагогів при використанні голосового зв'язку та під час роботи з відеокамерою та рядом інших.

Рис. 1. Переваги та недоліки дистанційного навчання [5, с. 16]

Застосовуючи дистанційну форму навчання, потрібно урізноманітнювати її види. Найбільш поширеними є такі види дистанційних технологій: *чат-заняття*, які проводяться синхронно, коли всі учасники мають одночасний доступ до чату; *веб-заняття*, або дистанційні лекції, конференції, семінари, практикуми та інші форми навчальних занять, що проводяться за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей Інтернету; *телеконференції*, що проводяться на основі списків розсилки з використанням електронної пошти. Для навчальних телеконференцій характерно досягнення освітніх завдань.

Для успішного проведення дистанційного навчання вдало використовуються такі системи:

[Moodle](#) — безкоштовна і відкрита система управління навчанням, яка може поєднувати у собі комунікацію між педагогами та здобувачами освіти. Надає безліч можливостей, серед яких: виконання завдань, завантаження файлів, обмін повідомленнями, оцінювання та календар подій.

[Google Classroom](#) — безкоштовний веб-сервіс для обміну файлами. У

сервісі можна завантажувати роботи, редагувати їх, оцінювати тестові або контрольні роботи. Для початку роботи сервісу достатньо мати лише пошту Google (Gmail). Сервіс може допомогти не випасти з процесу навчання як маленьким школам, так і великим закладам освіти.

«Microsoft Teams» — центр для командної роботи в Office 365. Це більш спрощений варіант систем управління навчанням, проте він дозволяє класу чи навчальній групі комунікувати та обмінюватися файлами. Програма об'єднує все в спільному робочому середовищі, яке містить чат для обговорень, файлообмінник та корпоративні програми.

Коли немає можливості швидко впровадити систему управління навчанням, завжди прийдуть на допомогу педагогам такі комунікаційні платформи, як Zoom, Hangouts чи Skype та ряд інших.

Висновки. Отже, освіта сьогодні має бути гнучкою. В рамках дистанційної освіти необхідно створювати таке освітнє середовище, в якому здобувач відчуватиме себе більш комфортно, перетворюючись на активного учасника освітнього процесу, коли стимулюється звичка до самостійного навчання, самостійного планування власного напряму навчання, пошуку та обробки великих обсягів інформації за допомогою сучасних технологій безперервної освіти впродовж життя.

Література

1. Дистанційна освіта в країнах світу: що, де і як? URL: <http://www.chasipodii.net/mp/article/1369/>
2. Самолюк, Н., Швець М. Актуальність і проблемність дистанційного навчання. *Нова педагогічна думка*. 2013. № 1. С. 193–197. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2013_1_50
3. Положення про дистанційне навчання. URL: https://osvita.ua/legislation/Dist_osv/2999/
4. Толочко В. Проблемні аспекти дистанційної форми освіти та можливості її використання в Україні URL: http://www.provisor.com.ua/archive/2009/N11/padfo_119.php.
5. Галій Л., Шульга Л. Впровадження дистанційної форми навчання в систему післядипломної освіти: проблемні питання сьогодення. *Проблеми безперервної медичної освіти та науки*. 2019. № 3.

ÖZER Z.B.

Prof.Dr.

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Ankara /Türkiye

baglan.ozler@hbv.edu.tr

METİN İNCELEMELERİNDE DEĞİŞKEN DEĞERLER

Değer kategorileri kadim zamanlardan beri felsefe, tarih, filoloji gibi toplum bilimlerinin önemli konusudur. Çağdaş dil araştırmalarında değer konusu ruhdilbilim, kültüredilbilim, ülkedilbilim, metindilbilim, toplumdilbilim, bilişsel dilbilim alanlarında inceleme kapsamına alınmış ve XX. yüzyılın başlarında dil